

Dělostřelecké vyzbrojování v další armádní útočné operaci

(VM č. 2/62)

Technik plukovník Augustin Horáček

Ve svém příspěvku rozeberu úkoly služby dělostřeleckého vyzbrojování armády při zabezpečení další armádní útočné operace. Chci ukázat možný rozsah těchto úkolů a tím vytvořit podklady pro další řešení této problematiky i vševojskovými a týlovými orgány armády.

Činnost služby dělostřeleckého vyzbrojování (dále jen DV) armády bude při zabezpečení další útočné operace armády zpravidla ovlivněna těmito okolnostmi:

- charakteristickými rysy další útočné armádní operace;
- konkrétní náplní další armádní útočné operace (hloubka, tempo apod.);
- materiální situací svazků, armádních a posilových prostředků;
- stavem zásob raketové a klasické munice (doplňků výzbroje) v armádním raketovém parkovém oddílu (dále čti arpo), resp. v polním armádním dělostřeleckém skladu (dále čti PADS);
- materiálními opatřeními, která ve prospěch armády a přidělených posilových prostředků zajistí náčelník dělostřeleckého vyzbrojování (dále čti NDV) frontu;
- předvídanou nerovnoměrnou spotřebou raketové a klasické munice u jednotlivých svazků při zahájení další útočné armádní operace;
- možnostmi týlu armády a vojsk organizovat a zabezpečit doplnění vojsk a PADS před zahájením a v průběhu další operace municí, popřípadě doplňky výzbroje;
- předpokládanými ztrátami výzbroje u vojsk a možnostmi vojskových a frontových dělostřeleckých dilenkových prostředků pokračovat v plynulých opravách, nebo odsunech poškozené výzbroje;
- rozsahem podkladů, které NDV armády obdrží od NDV frontu a od náčelníka dělostřelectva armády (náč. PVO, náč. štábu, zástupce velitele pro tyl armády).

Vliv charakteristických rysů další útočné armádní operace na činnost služby DV armády se projeví nejvýrazněji v tom, že všechna odborná opatření služby DV se budou muset přizpůsobit především předvídanému vysoce manévrovému charakteru a značné dynamické činnosti vojsk. Pro materiální zabezpečení vojsk raketovou a klasickou municí to znamená, že přísuny budou plynulé a časté, aby stačily u vojsk nahrazovat denně spotřebovanou municí. Tím zásoby raketové a klasické munice u vojsk nebudou denně klesat pod pohyblivou zásobu (PZ), čímž bude rychlý přechod z jednoho druhu bojové činnosti do druhé municí dostatečně zabezpečen. Výši potřebného denního přísunu munice uvádím v tabulce na straně 55.

Svazky, které útočí na jednotlivých směrech a do velké hloubky, musí být co nejvíce zabezpečeny jak potřebným počtem jaderných nábojů (3 až 5 ks), tak i zvýšenými zásobami munice. Jejich výše bude vždy závislá na předpokládané činnosti vševojskového svazku, dále na plánované době jeho samostatné činnosti a konečně i na možnostech dopravních prostředků svazku (dělostřelectva). Nebudou-li u svazku pro to dopravní prostředky, musí tento požadavek zabezpečit tyl armády svými prostředky. Při zvýšení zásob klasické munice u svazku o 0,2 pp všech druhů může posílení svazku dopravními prostředky armády činit asi 10 až 12 nákladních aut 10 t s přívěsy.

Dopravu jaderných nábojů si musí zabezpečit raketové útvary (jednotky) svými speciálními dopravními prostředky.

Bude také třeba často počítat i s přísunem raketové a klasické munice vzdušnou cestou, zejména pro svazky na samostatných směrech v hloubce. Tento přísun má však značně omezené možnosti, takže jej budeme využívat jen k úhradě těch druhů munice, u kterých se projeví největší potřeba.

Přísuny vzdušnou cestou budou zajišťovány buď na požadavek NDV armády (když je přísun vzdušnou cestou plánován), nebo na přímý požadavek velitele svazku. Usku-

Možná varianta pro jeden svazek

	pěch	děl	min	pt	rm	pl	tank	Poznámka
Zabezpečení svazku munice před zahájením další útočné armádní operace	1,0	1,2	1,2	1,0	2,0	2,0	2,0	
Možná spotřeba munice do splnění DÚ	0,6	0,8	0,7	0,6	1,0	1,0	0,7	
Požadované maximální zabezpečení svazku munice po splnění DÚ	0,8 až 1,0	1,0	0,8 až 1,0	1,0	1,75	2,0	1,8	
Celkový nutný přísun k svazku do splnění DÚ svazku	0,4 až 0,6	0,6	0,3 až 0,5	0,6	0,75	1,0	0,5	
Z toho se přísune k svazku	po splnění BÚ	—	0,2	—	0,2	—	0,3	—
	po splnění NÚ	0,2 až 0,4	0,2	0,2	0,5	0,4	0,2	
	po splnění DÚ	0,2	0,2	0,1 až 0,3	0,2	0,25	0,3	nejpozději do zahájení dalšího boje

teční je vzdušné dopravní prostředky frontu, které jsou zpravidla dávány (1 až 2 lety) týlu armády k dispozici.

V otázce dělostřeleckého technického zabezpečení jde o zajištění co nejvyšší pohyblivosti vojskových a k armádě přidělených frontových dilenských prostředků (pojížděná dělostřelecká, nebo radiolokační opravna, PDO, PRLO). Jejich manévry a činnost musí být tedy řízena tak, aby bylo možné do zahájení a během druhé armádní útočné operace opravit co nejvíce poškozené výzbroje. Současně bude nutné doplnit vojskové i přidělené dělostřelecké dílny dalším materiálem pro opravy.

Pořadí oprav výzbroje lze podle mého názoru navrhnout takto. Raketová a radiolokační technika, děla (včetně pl), raketomety, protitanková děla, minomety a nakonec, bude-li to velmi nutné — pěchotní zbraně.

Značná pozornost bude věnována opravám tankové dělostřelecké výzbroje a podvozků radiolokační techniky, kterou budou zajišťovat na požadavek náčelníka štábu a náčelníka dělostřelectva armády příslušní náčelníci druhů služeb armády (ZVT, aut aj.).

K opravě radiolokační techniky bude třeba počítat s pomocí dilenských prostředků frontu. Raketovou techniku si budou opravovat raketové útvary buď samy, nebo v dílnách na opravu raketové techniky PRTB.

Konkrétní náplň druhé armádní útočné operace (hloubka, tempo, doba trvání a další) bude mít především vliv na celý systém dělostřeleckého materiálního a technického zabezpečení. Plánování bude jistě složité. Proto NDV armády bude veškerá opatření řešit v úzké součinnosti s vševojskovými a týlovými orgány armády, kteří znají dobře situaci vojsk a mohou mu dát nejspolehlivější podklady.

Změny v přidělení a úkolech raketových a dělostřeleckých prostředků si vyžádají různé formy zásobování těchto útvarů (prostředků). Při tom zásobování musí být plynulé v plné bojové činnosti i útvarů a zpravidla bez jakéhokoliv přerušení palebné

podpory svazků prvního sledu. Proto též konkrétní podklady náčelníka dělostřelectva armády budou mít pro NDV armády největší důležitost.

Zabezpečit vojska a vytvořit v arpo a v PADS ke dni zahájení další útočné operace nařízené zásoby raketové a klasické munice bude jedním z nejdůležitějších materiálních úkolů řídicích orgánů služby DV a může mít různý průběh. Tento průběh bude závislý na materiální situaci (stavu zásob munice) u svazků (dělostřelectva), které budou novou armádní útočnou operaci zahajovat (resp. zabezpečovat).

Budou-li použity svazky nové (druhého sledu armády), bude zabezpečení jednoduché. Pak NDV armády doplní jen zásoby v PADS, resp. vytvoří v arpo nařízenou zásobu raketové munice, za předpokladu, že nové svazky budou mít u sebe úplnou pohyblivou zásobu munice a u některých druhů munice (hlavně děl) zásoby ještě vyšší.

Nebudou-li nové svazky k dispozici, bude zabezpečení složitější. NDV armády pak podle konkrétní situace musí do dne zahájení další armádní útočné operace svazkům vytvořit stejné materiální podmínky, jako u čerstvých svazků. V daném případě lze počítat s doplněním dvou až tří svazků — tj. s přísunem o váze od 500 až 750 tun, který bude třeba realizovat při současném doplňování svazků, které dokončují útočnou operaci.

Doplnění vojsk a raketových útvarů raketovou municí, zvláště jadernými náplněmi řešil ve svém příspěvku již pplk. K. Neugebauer. Souhlasím s jeho názorem, že musí být ve štábu dělostřelectva armády zásadou, ponechávat v průběhu první armádní útočné operace v arpo v záloze vždy určitý počet úplných jaderných náplní, neboť jen tak lze zabezpečit jejich rychlé využití při zabezpečení další operace. Dopravních prostředků k přepravě této zálohy jaderných náplní je v arpo dostatek a rovněž není třeba mít obavy z toho, že by během jejich přepravy v arpo mohla být překročena norma kilometrů a bylo by nutné provést novou technickou kontrolu raket.

Názor pplk. V. Peřiny, že je třeba mít v zásobách armády k zahájení druhé armádní útočné operace 80 až 100 % celkové spotřeby armády, je podle mého názoru pro klasickou municí poněkud nereálný. Převědeme-li to na tonáž, znamenalo by to mít při předpokládané spotřebě munice na celou další armádní útočnou operaci (trvání 4 až 6 dní) 0,7 pp pěch, 1,4 pp děl, 1,2 pp min., pt, tank, 1,75 pp rm, 3,0 pp pl munice, v PADS zásoby klasické munice asi ve výši 5700 tun. To je nejen neúčelné (při použití ZHN), ale i prakticky pro tyl armády nesplnitelné (požadavek mobility PADS). Spíše souhlasím s požadavkem mít v PADS zásoby munice jen na první den operace, i když tento předpoklad bude, zejména při větším počtu svazků a posilových prostředků, také prostředky tylu armády ještě těžko splnitelný (možná váha při čtyřech svazcích včetně armádního dělostřelectva asi 2100 tun).

I doplňování svazků na úplnou pohyblivou zásobu munice ze zásob PADS před odesláním k jiné armádě bude též mnohdy značně problematické. Mám za to, že doplnění municí svazků, odcházejících od armády má být spíše záležitostí NDV frontu, než armády, který při přípravě další operace bude mít dosti práce se zabezpečováním vlastních vojsk, zvláště dělostřelectva. Výjimečně to bude v případě, kdy značný úbytek svazků v rámci armády to bude dovolovat.

U raketové munice nemůže prakticky dojít k jakémukoliv nadměrnému vytváření zásob, zejména jaderných nábojů u raketových útvarů (jednotek) a v arpo, poněvadž jejich počet bude omezen přesným plánováním a též možnostmi přepravy (omezení délky dopravy, průzkum cest, přímé zabezpečení přepravy apod.).

Bude nutné, aby NDV frontu vytvořil pro spolehlivou činnost NDV armády v této době i určité organizační, materiální a časové předpoklady. Tyto lze shrnout v celku do těchto základních opatření:

- informovat včas NDV armády o skutečném, nebo předpokládaném materiálním zabezpečení nově přidělovaných svazků a posilových prostředků;

- vydat pokyny pro zabezpečení svazků, které bude armáda předávat do podřízenosti jiné armády, nebo frontu;

- materiální doplňky, zejména raketové a klasické munice k armádě přisunout časově tak, aby prostředky tylu armády mohly je včas přisunout do vojsk, popřípadě k doplnění zásob v PADS;

- dělostřelecká technická opatření organizovat tak, aby mohlo být v rámci armády do zahájení druhé armádní útočné operace opraveno co nejvíce poškozené výzbroje. Značný význam bude mít odsun opravitelné poškozené výzbroje od vojsk do prostorů shromaždiště poškozené výzbroje armády a frontu, kde budou zpravidla rozvinuty

dílenských prostředků armády (PDO) a frontu a dále intenzivní doplnění vojenských dělostřeleckých dílen materiálem pro opravy.

Bude účelné, aby NDV armády plánoval materiální a dělostřelecko-technická opatření souběžně s NDV frontu. NDV frontu bude moci NDV armády včas předat, nebo s ním projednat všechna opatření, která tento k své činnosti potřebuje (k plánování, k součinnosti se ZT apod.).

Pokud bylo v příspěvcích hovořeno o možné **nerovnoměrné spotřebě munice**, zejména klasické, domnívám se, že tím autoři chtěli vyjádřit skutečnost, že s ohledem na odlišné úkoly, které mohou jednotlivé svazky při zahájení další útočné armádní operace plnit, budou i normy spotřeby raketové a hlavně klasické munice u jednotlivých svazků nestejně (nerovnoměrně). K tomu chci doplnit, že by bylo chybné chápat tuto nerovnoměrnost spotřeby munice jako nějakou neplánovanou činnost vševojskových svazků. Ba naopak, NDV armády na základě znalosti úkolů všech svazků (dělostřelectva) bude také moci s touto nerovnoměrnou spotřebou munice u jednotlivých svazků počítat a doplňky munice do výdejních míst armády přisunovat v souladu s těmito odlišnými normami spotřeby munice.

Ztráty první výzbroje u vojsk v první útočné operaci armády ovlivní organizaci dělostřelecko-technického zabezpečení další útočné operace ve významnější míře tehdy, budou-li značné a bude-li kapacita dělostřeleckých dílen malá. Bude-li teoreticky na konci armádní útočné operace situace u výzbroje vypadat takto:

		pěch %	děl. min %	rm %	pl %	rl %
Zabezpečení výzbrojí na konci předcházející útočné armádní operace. Z toho	bojeschopné	81	80	80	71	67
	BO	8	7	7	9	2
	SO	—	5	5	10	10

bude muset NDV armády opatření dělostřelecko-technického zabezpečení postupně zaměřit k splnění těchto úkolů:

- a) přednostně zabezpečit opravy výzbroje s rozsahem BO;
- b) zajistit odsun (předání) oprav s rozsahem SO opravárenským prostředkům frontu (do shromaždiště poškozené výzbroje armády a frontu);
- c) doplnit vojenské dělostřelecké dílny nejnnutnějšími prostředky k opravám a k vytvoření zásob pro další operace.

Je jasné, že NDV armády bez podpory NDV frontu bude všechny úkoly dělostřelecko-technického zabezpečení plnit jen velmi těžko. Proto bude účelné, aby NDV frontu jednak ponechal NDV armády nadále přidělenou pojízdnou dělostřeleckou opravnu, ale vysláním opravárenských brigád a radiolokačních oprav z frontových dílenských prostředků (FPDOZ a FPRLO) posílil kapacitu dělostřeleckých dílen armády tak, aby do zahájení další operace mohla být opravena převážná část poškozené výzbroje.

Úkoly služby DV armády jsou značné a bez včasného předání potřebných vševojskových, tylových a materiálních podkladů, bude je NDV armády velmi obtížně plnit. Proto je třeba, aby předávání těchto podkladů věnovali i vševojskoví velitelé patřičnou pozornost a dali tím předpoklad, že všechna opatření služby DV budou řešena v souladu s vševojskovými požadavky a s tylovými a materiálními možnostmi.

Pro hrubé vyřešení úkolů služby v podstatě postačí základní údaje ze zámyslu velitele (operační orientace), z návrhů náčelníků druhů vojsk (zvláště náčelníka dělostřelectva a PVO) a zástupce velitele pro tyl. Důležitá je i znalost materiálních podkladů, které musí NDV armády obdržet od NDV frontu.

Pro plánování materiálního a dělostřelecko-technického zabezpečení další útočné operace je třeba mít podklady podrobnější. Náčelník dělostřelectva armády bude muset NDV armády předat zejména tyto základní údaje (podklady):

- náplň druhé armádní útočné operace (hloubka, tempo, délka trvání apod.);

— operační sestavu armády a všechny podstatné údaje o jejím vytvoření (počet nových, res. odevzdávaných svazků a posilových prostředků, způsob a dobu jejich převzetí, předání, dále přeskupení a manévr dělostřelectvem, rozdělení dělostřelectva k svazkům a další);

- úkoly raketového a klasického dělostřelectva a ostatních druhů vojsk;
- požadované zabezpečení armády raketovou a klasickou municí ke dni zahájení další útočné operace armády a na konci druhé operace;
- normy spotřeby klasické munice (u raket plánovaný počet jaderných úderů);
- den a hodinu materiální pohotovosti vojsk;
- všechny týlové podklady, které jsou nutné k dělostřeleckému materiálnímu zabezpečení v rámci armády (komunikace, doba, prostor rozvinování PAZ apod.).

Vzhledem k rozsahu úkolů, které NDV armády bude muset zajišťovat a současně plnit úkoly vůči bojujícím svazkům, bude třeba, aby i NDV armády vyčlenil k splnění těchto úkolů část svého oddělení. Činnost obou částí oddělení služby DV musí NDV armády koordinovat podle skutečné situace u vojsk.

Je důležité, aby veškerá materiální a dělostřelecko-technická opatření byla dovezena co nejrychleji k podřízeným NDV a náčelníkům výkonných orgánů služby DV armády (náč. PADS, PDO), aby je mohli včas zabezpečit.

Vzhledem k časové kalkulaci pro organizaci a přípravu další útočné armádní operace (viz str. 6 v č. 2/VM/1962) a k předpokládanému rozsahu odborných úkolů NDV armády, lze soudit, že při předvídaných podmínkách zahájení této operace a při včasném obdržení všech potřebných podkladů, bude možné všechny materiální a z větší části i dělostřelecko-technické úkoly v daném čase splnit. Bude to však vyžadovat řádného a velmi iniciativního řízení služby NDV armády, která zejména při zahájení další útočné armádní operace musí být s to všem nastalým vševojskovým a materiálním změnám se ihned přizpůsobit. Též náčelník dělostřelectva armády musí v té době bezprostředně řídit službu DV. Dále je nutná stálá součinnost NDV se ZT, náč. PVO a s orgány operační skupiny armády.

Závěr

Zabezpečení další armádní útočné operace z hlediska DV má vzhledem k jejím charakteristickým rysům řadu zvláštností.

Vlastní řízení odborné činnosti služby bude ztíženo tím, že veškeré úkoly budou probíhat za současného plnění materiálních úkolů vůči svazkům, které dále bojují. NDV armády bude muset sledovat materiální situaci a úkoly, které má nově plnit a usměrňovat činnost služby DV tak, aby nejen zabezpečil dokončení první útočné operace, ale současně vytvořil i materiální předpoklady pro další útočnou operaci. Obdobně bude muset NDV armády řešit i organizaci dělostřelecko-technického zabezpečení.

Přemísťování míst velení

Podplukovník Rudolf Kulhavý

Velení a přemísťování míst velení je předmětem řady teoretických úvah v našem tisku. Je charakteristické, že autoři těchto článků jsou většinou důstojníci spojovacího vojska a že organizaci přemísťování míst velení se snaží podřídit soudobým možnostem našich spojovacích prostředků. Jedním ze společných rysů těchto článků je teoretické zdůvodnění možnosti přemístění VS svazku při tempu až 100 km za den **maximálně 3krát za den**.

Podrobněji z hlediska spojení toto téma rozpracovává podplukovník Sládek ve VM čís. 3/1961, podplukovník Pekař ve VM č. 5/1961 a major Svoboda a kroužek SVS ve Sborníku VA AZ čís. 2/1961 řada A.

Ve svém příspěvku chci ukázat na některé praktické zkušenosti, které jsme při prověřování těchto názorů v praxi dosáhli, seznámit se zkušenostmi, které se podstatně liší od názorů autorů a ukázat na